

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 25. avgusta 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 97.

Nelegalno trgovanje z molitveniki.

Na dopis g. Zabreta, priobčen v našem listu dne 16. t. m., smo prejeli od trgovca B. pojasnilo, koje priobčujemo v naslednjem dobesedno:

Kot prvi vzrok, zakaj so duhovniki baje primorani naročiti molitvenike za svoje farane sami, navaja gospod Zabret trditev, da prodajajo trgovci samo »šund«, to je »molitvenike, ki so zbrani iz vseh vetrov in so brez smisla«.

Gospod pisec imenuje tu pavšalno vse molitvenike, ki niso izšli iz »Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani« — šund, prav kakor da bi molitvenike lahko spisal vsak mazač in jih dal trgovcem v prodajo kot kake šundromane! Predno je gospod pisec zapisal tako zaničujoč izraz, naj bi bil raje preje vzel par takih molitvenikov, ki so mu pri vsakem trgovcu na razpolago, v roko; v njih bi našel ime- na dotičnih pisateljev, oziroma izdajateljev, ki mu bodo kot duhovniku gotovo znana, na primer: Karol Čigon, vikar, Janez Godec, župnik, Francišek Watzl, gimn. katehet, dalje Katoliška knjigarne v Gorici, in dr. Poleg pisatelja in izdajatelja bi pa g. pisec lahko videl v vsakem molitveniku tudi dovoljenje škofijskega ordinarijata, brez katerega ni bil natisnjen noben molitvenik. Potemtakem so torej vsi ti duhovniki spisali sam »šund« in ker »Jugoslov. knjigarne« v Ljubljani deloma sama prodaja te molitvenike, prodaja torej tudi ona »šund«!

Trditev gospoda pisca, da trgovci, posebno oni na stojnicah, prodajajo namesto dobrih molitvenikov sam »šund«, je torej neresnično, zlohotno natolečevanje, ki ne dela njemu kot duhovniku nikake časti in zato tozadevni trgovci odločno protestiramo proti takemu nazivanju molitvenikov, katere prodajamo mi poleg izdanih »Jugoslov. knjigarne« v Ljubljani. Izjavljamo, da bomo proti nadaljnemu preganjanju in prepovedovanju istih v nakup kot »nepravilnih in nedovoljenih«, kot se je to prakticiralo doslej, iskali zakonite obrambe.

Kot nadaljnji tehtni vzrok potrebe naročanja molitvenikov po duhovnikih navaja g. pisec dejstvo, da trgovci nočejo imeti v prodaji onih molitvenikov, katere duhovniki priporočajo, temveč da ljudem vsiljujejo druge, pri katerih da več zaslužijo!

Tudi ta trditev je kakor prva, neresnična, ker vsakdo dobro ve, da trgovci ravno pri molitvenikih nima ne interesa in ne moči, da bi hotel prodajati le one, katere sam hoče, temveč bo prav gotovo imel največ onih, po katerih je največ povpraševanja. Kot trgovci pa mora imeti tudi pri molitvenikih izbiro, da more ustreči vsem zahtevam. Istina pa je, da molitveniki drugih izdajateljev v opremi, trpežnosti in ceni lahko vedno tekmujejo z onimi iz »Jugoslov. knjigarne« v Ljubljani in bo to tudi najbrž največji vzrok tako hudega zaničevanja istih s strani g. pisca. Onega trdovratnega nasprotnika pa, ki baje nikakor ni hotel imeti v prodaji tudi onih molitvenikov, ki jih g. pisec navaja, je on iznašel pač le v svoji domišljiji, da bi z njim podprl svoje izmišljene obdolžitve. Ne trgovci, pač pa duhovniki so tisti, ki ljudem, posebno pa otrokom, ne le vsiljujejo, temveč naravnost ukazujejo v šolah in cerkvah, katere molitvenike da morajo kupovati in kje, namreč ne pri trgovcih, temveč edino- le v župniščih, za katero trditev imamo polno dokazov na razpolago.

Razpečavanje molitvenikov po duhovnikih je organiziralo »Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani« po vsej verjetnosti samo in tako imajo nekateri župnišča kar stalno zalogo, druga pa jih naročajo le ob gotovih prilikah, n. pr. o birmi. Takrat pa se nekateri duhovniki z vso vnemo trudijo, da bi jih prodali kar največ mogoče, in so nam znani slučajji, da je duhovnik prodal o priliki birme po 200 in več molitvenikov. Po vsej pravici lahko trdimo, da je postalo skoraj vsako župnišče na deželi tajna podružnica »Jugoslov. knjigarne« v Ljubljani, skoro vsak kaplan pa njen najagilnejši sotrudnik! Ne prodajajo pa le molitvenikov, temveč tudi druge devocijalije, kakor: rožne vence, svete podobe za na steno in drugo.

Končno je neresnična tudi pripomba g. pisca, da duhovniki od prodaje molitvenikov nimajo nikakega dobička, temveč vedno le škodo. Nasprotno smo ugotovili (kako, je naša tajnost) in na zahtevo lahko na pristojnem mestu vsak čas dokažemo, da dobe duhovniki pri naročanju molitvenikov isti popust, kot ga imajo trgovci in da torej ne delajo zastoj. Ako bi imeli pri tem res samo škodo, bi se bili že davno zahvalili za ta posel, ker bi posebno kaplani, po besedah g. pisca, iz svojih prejemkov ne mogli dolgo doplačevati!

Ker delajo duhovniki s svojim intenzivnim trgovanjem z molitveniki in drugimi devocijalijami trgovcem in založnikom, ki plačujejo davek in nosijo še polno drugih bremen, težko škodo, prosimo in zahtevamo v obrambo svoje borne in težko ogrožene eksistence, da se vsem duhovnikom kot privatnim osebam, ki v to nimajo in ne morejo imeti pravice, od pristojne oblasti takoj splošno in odločno prepove vsako nadaljnje naročanje in razpečavanje molitvenikov in drugih devocijalij. »Jugoslov. knjigarne« oziroma »Katoliško tiskovno društvo« v Ljubljani pa naj se opozorita, da se smeta v svrhu razpečavanja svojih knjig in dr. posluževati poleg svojih prodajal in podružnic le legitimnih trgovcev, ki bodo njih knjige, kakor doslej, rade volje imeli vedno v prodaji.

Nova lestvica za dohodnino.

Dohodnina se odmerja pričenši z letom 1927 brez 30% nega linearnega pribitka. Plačevati jo je samo tedaj, če znašajo skupni dohodki več kot 6000 dinarjev.

O dohodka, ki ga ugotovi cenilna komisija, izračuni davčno oblastvo po lestvici iz leta 1914 prvotno dohodnino ter prišteje k tej eventualno še 10% ali 15% ni pribitek za manj obtežena gospodarstva. Na tako izračunjeni znesek se prišteje še 40% do 120% vojni pribitek.

Od dohodka 30.000 Din znaša na primer:

	Din
a) prvotna dohodnina po lestvici iz l. 1914	1.545'25
b) 90% ni vojni pribitek	1.390'75
skupaj	2.936'—

To velja pa le za one davčne zavezanice, ki so ožjenjeni in imajo vsaj enega nepreskrbljenega otroka, ali pa so vdovci in imajo vsaj dva nepreskrbljena otroka.

Za ožjenjene, ki nimajo nepreskrbljenih otrok ali pa za vdovce s samo

enim nepreskrbljenim otrokom se izračuni dohodnina od dohodka 30.000 dinarjev sledeče:

	Din
a) prvotna dohodnina po lestvici iz l. 1914	1.545'25
b) 10% ni pribitek za manj obtežena gospodarstva	154'55
skupaj	1.699'80
c) 90% ni vojni pribitek	1.529'80
skupaj	3.229'60

Za samce, kakor tudi za vdovce brez nepreskrbljenih otrok znaša pribitek za manj obtežena gospodarstva 15%. Dohodnina se izračuni torej pri njih od dohodka 30.000 Din sledeče:

	Din
a) prvotna dohodnina po lestvici iz l. 1914	1.545'25
b) 15% ni pribitek za manj obtežena gospodarstva	231'80
skupaj	1.777'05
c) 90% ni vojni pribitek	1.599'35
skupaj	3.376'40

Vojni pribitek znaša pri dohodkih:

do 6.500 Din	40%
do 8.000 Din	45%
do 10.000 Din	50%
do 12.000 Din	55%
do 14.000 Din	60%
do 16.000 Din	65%
do 19.000 Din	70%
do 25.000 Din	80%
do 35.000 Din	90%
do 50.000 Din	100%
preko 50.000 Din	120%

Davčni zavezanci dobivajo zopet plačilne naloge, tako kakor pred leti, ter je na njih označena prvotna dohodnina, eventualni 10% ali 15% ni pribitek in pa vojni pribitek ter skupna vsota dohodnine.

Za davčnega zavezanca je pomembna seveda samo skupna vsota dohodnine in da se bo mogel vsak sam uveriti, ali je dohodnina prav izračunjena ali ne, podamo novo lestvico, prirejeno za dohodke do 140.000 Din.

Davek je izračunjen na lestvici že kar s skupnim zneskom, torej z vojnim pribitkom in tudi z eventualnim 10% ali 15% nim pribitkom za manj obtežena gospodarstva.

K izračunjeni končni dohodnini ni nobenih drugih pribitkov ali doklad, tudi invalidskega davka in komorske doklade ne več. V onih primerih, kjer znaša dohodek samo nekaj čez predidno stopnjo dohodka, pa ne sme znašati skupna, končna dohodnina, več kakor je ona po predidni stopnji in poleg te še dotična razlika.

Od dohodka 20.040 Din n. pr. ne bo znašala dohodnina — pri oženjenih z otroki — Din 1733'40, temveč samo Din 1626'75 + 40 Din, torej Din 1666'75.

Od dohodka 6.100 Din iz istega vzroka ne bo znašala dohodnina Din 310'10, temveč samo 100 Din; vselej največ samo toliko, kolikor znaša dohodek preko 6000 Din.

Pri dohodkih preko 140.000 se po višja dohodnina za vsakih nadaljnjih pričetih 2500 Din za 134 Din pri oženjenih z otroki, oziroma za Din 147'40 pri oženjenih brez otrok in za Din 154'50 pri samcih.

LESTVICA

za dohodnino z vojnim pribitkom vred.

Dohodki v Din	Dohodnina pri			
	oženjenih z otroki	oženjenih brez otrok	oženjenih brez otrok	oženjenih brez otrok
Din	Din	Din	Din	Din
6.000	6.500	310'10	341'15	356'65
6.500	7.000	354'55	390'—	407'75
7.000	7.500	398'25	427'10	446'50
7.500	8.000	423'80	466'20	487'40
8.000	8.500	475'15	522'70	546'45
8.500	9.000	511'90	563'10	586'70
9.000	9.500	548'65	603'55	630'95
9.500	10.000	585'40	643'95	673'25
10.000	11.000	660'70	726'80	759'80
11.000	12.000	738'20	812'05	849'—
12.000	13.000	842'40	926'65	968'80
13.000	14.000	922'80	1.015'10	1.061'25
14.000	15.000	1.063'65	1.140'35	1.192'15
15.000	16.000	1.121'60	1.233'80	1.289'85
16.000	17.000	1.247'40	1.372'05	1.434'55
17.000	18.000	1.338'60	1.473'60	1.540'55
18.000	19.000	1.435'65	1.579'25	1.651'—
19.000	20.000	1.626'75	1.789'45	1.870'75
20.000	21.000	1.733'40	1.906'75	1.993'45
21.000	22.000	1.840'05	2.024'05	2.116'05
22.000	23.000	1.951'20	2.146'35	2.243'85
23.000	24.000	2.062'80	2.269'10	2.372'25
24.000	25.000	2.178'45	2.396'30	2.505'25
25.000	26.000	2.296'80	2.529'55	2.643'65
26.000	27.000	2.418'10	2.669'55	2.787'25
27.000	28.000	2.543'40	2.816'55	2.937'25
28.000	29.000	2.681'70	2.970'60	3.093'65
29.000	30.000	2.833'—	3.229'60	3.376'40
30.000	31.000	3.063'30	3.506'65	3.722'80
31.000	32.000	3.190'60	3.599'70	3.869'20
32.000	33.000	3.317'90	3.649'70	3.915'60
33.000	34.000	3.445'20	3.799'75	4.062'—
34.000	35.000	3.572'50	3.929'75	4.189'40
35.000	36.000	3.699'80	4.089'95	4.278'70
36.000	37.000	3.827'10	4.239'80	4.431'35
37.000	38.000	3.954'40	4.379'75	4.548'90
38.000	39.000	4.081'70	4.529'75	4.691'—
39.000	40.000	4.209'00	4.679'75	4.809'10
40.000	41.000	4.336'30	4.829'75	4.927'20
41.000	42.000	4.463'60	4.979'75	5.045'30
42.000	43.000	4.590'90	5.129'75	5.163'40
43.000	44.000	4.718'20	5.279'75	5.281'50
44.000	45.000	4.845'50	5.429'75	5.399'60
45.000	46.000	4.972'80	5.579'75	5.517'70
46.000	47.000	5.100'10	5.729'75	5.635'80
47.000	48.000	5.227'40	5.879'75	5.753'90
48.000	49.000	5.354'70	6.029'75	5.872'—
49.000	50.000	5.482'00	6.179'75	5.990'10
50.000	51.000	5.609'30	6.329'75	6.108'20
51.000	52.000	5.736'60	6.479'75	6.226'30
52.000	53.000	5.863'90	6.629'75	6.344'40
53.000	54.000	5.991'20	6.779'75	6.462'50
54.000	55.000	6.118'50	6.929'75	6.580'60
55.000	56.000	6.245'80	7.079'75	6.698'70
56.000	57.000	6.373'10	7.229'75	6.816'80
57.000	58.000	6.500'40	7.379'75	6.934'90
58.000	59.000	6.627'70	7.529'75	7.053'00
59.000	60.000	6.755'00	7.679'75	7.171'10
60.000	61.000	6.882'30	7.829'75	7.289'20
61.000	62.000	7.009'60	7.979'75	7.407'30
62.000	63.000	7.136'90	8.129'75	7.525'40
63.000	64.000	7.264'20	8.279'75	7.643'50
64.000	65.000	7.391'50	8.429'75	7.761'60
65.000	66.000	7.518'80	8.579'75	7.879'70
66.000	67.000	7.646'10	8.729'75	7.997'80
67.000	68.000	7.773'40	8.879'75	8.115'90
68.000	69.000	7.900'70	9.029'75	8.234'00
69.000	70.000	8.028'00	9.179'75	8.352'10
70.000	71.000	8.155'30	9.329'75	8.470'20
71.000	72.000	8.282'60	9.479'75	8.588'30
72.000	73.000	8.410'00	9.629'75	8.706'40
73.000	74.000	8.537'30	9.779'75	8.824'50
74.000	75.000	8.664'60	9.929'75	8.942'60
75.000	76.000	8.791'90	10.079'75	9.060'70
76.000	77.000	8.919'20	10.229'75	9.178'80
77.000	78.000	9.046'50	10.379'75	9.296'90
78.000	79.000	9.173'80	10.529'75	9.415'00
79.000	80.000	9.301'10	10.679'75	9.533'10
80.000	81.000	9.428'40	10.829'75	9.651'20
81.000	82.000	9.555'70	10.979'75	9.769'30
82.000	83.000	9.683'00	11.129'75	9.887'40
83.000	84.000	9.810'30	11.279'75	10.005'50
84.000	85.000	9.937'60	11.429'75	10.123'60
85.000	86.000	10.064'90	11.579'75	10.241'70
86.000	87.000	10.192'20	11.729'75	10.359'80
87.000	88.000	10.319'50	11.879'75	10.477'90
88.000	89.000	10.446'80	12.029'75	10.596'00
89.000	90.000	10.574'10	12.179'75	10.714'10
90.000	91.000	10.701'40	12.329'75	10.832'20
91.000	92.000	10.828'70	12.479'75	10.950'30
92.000	93.000	10.956'00	12.629'75	11.068'40
93.000	94.000	11.083'30	12.779'75	11.186'50
94.000	95.000	11.210'60	12.929'75	11.304'60
95.000	96.000	11.337'90	13.079'75	11.422'70
96.000	97.000	11.465'20	13.229'75	11.540'80
97.000	98.000	11.592'50	13.379'75	11.658'90
98.000	99.000	11.719'80	13.529'75	11.777'00
99.000	100.000	11.847'10	13.679'75	11.895'10
100.000	101.000	11.974'40	13.829'75	12.013'20
101.000	102.000	12.101'70	13.979'75	12.131'30
102.000	103.000	12.229'00	14.129'75	12.249'40
103.000	104.000	12.356'30	14.279'75	12.367'50
104.000	105.000	12.483'60	14.429'75	12.485'60
105.000	106.000	12.610'90</		

to. Za domačo potrebo in seme je treba 12 do 13 milijonov meterskih stov, tako da prideta za izvoz v poštev približno dva milijona meterskih stov, to je 20.000 vagonov. Ali in koliko se bo v resnici izvozilo, je vprašanje, ki bo rešeno šele, ko se ugotovijo končne številke koruzne žetve. Strokovnjaki računajo z žetvijo koruze, ki bo za približno 30% manjša nego v predidčem letu, pričakuje se pri tem željno dežja, ki bi popravil pozno koruzo. Če se to upanje ne uresniči, bo treba spraviti v promet znatne domače zaloge, da postanejo proste potrebne količine pšenice za zaposlenje mlinov in za omogočitev izvoza moke. Preskrbljenost mlinov s kvalitetno pšenico ni le problem mlinske industrije, temveč tudi trgovinske bilance. Veliki mlini ne morejo obstojati brez donosnega mlevskega prometa. Iz tega vidika je tudi nervoznost, s katero je bila sprejeta vest o predvsem na zagrebški in mariborski račun sklenjenih nakupih ogrske donavske pšenice, nekoliko pretirana.

V resnici se dogaja po letih prvič, da prihaja ogrska pšenica takoj po žetvi v Jugoslavijo. Kompetentna mesta pa so mnenja, da je domača pšenica že presešla ne samo eksportno, temveč tudi importno pariteto. Pšenica iz Bačke notira na borzah v Novem Sadu in Somborju 305 do 310 Din, kar odgovarja pariteti Zagreb 330 dinarjev. Ogrska pšenica pa stane pariteta Zagreb 300 Din, kar pomenja pri vagonu 3000 Din razlike. Ogrska pšenica bo gotovo ostala na jugoslovanskem tržišču le sporadičen pojav; uvoz iz Ogrske ne more postati reden. Ogrske cene pa bodo ugodno vplivale na cene pšenice v tuzemstvu in jih nivelirale. S cenami pšenice, ki stoje nad izvozno parieteto, ne more uspevati nobena mlinska industrija. Zato je upravičena zahteva jugoslovanske mlinske industrije, da ostane v veljavi naredba z dne 2. maja 1923 o mlevskem prometu. Izkušnja uči, da vsled mlevskega prometa padajo cene za črno moko. Da naredba o mlevskem prometu pospešuje torej uvoz pšenice in izvoz ničlarice, da ostane črna moka doma. Če ostane naredba v veljavi, smejo jugoslovanski mlini carine prosto uvažati pšenico pod pogojem, da izvažajo od 100 kg uvožene pšenice 75 kg mlevskih produktov. (Zavarovani znesek carine na uvoženo pšenico se mlinom povrne, če dokažejo, da so tekom 9 mesecev izvozili odpadajoče množine fine moke.)

To je prava slika jugoslovanske pšenične konjunktore. Od ostalih pridelkov je kvaliteta ječmena povsem povoljna, izvoz se ceni na 2500 proti 2000 vagonom lanskoletne kampanje. Neugodna je izprememba 30% manj nego lani pri krompirju; pri sočivju upa oficijelno poročilo na povprečno dober donos, pri čemer utegne biti fižol izjema, ker je postal žrtev suše.

Industrijske rastline (sladkorna pesa, konoplja, lan, tobak in hmelj) so se v deževni periodi dobro razvile. Izgledi so bili glede kvalitete in tudi glede donosa najboljši. Pri onih industrijskih rastlinah, ki dalj časa rastejo in ki se jih ne zaliva, obstoja pač nevarnost, da bo donos slabši, če ne pride kmalu deževje. Stanje sadonosnikov je neugodno; češpelj ni, grozdje pa uspeva dobro. Boljše kot poročilo o setvi so vesti o industriji. Izvemši mlinsko in lesno industrijo vlada v večini industrijskih skupin zaupanje. Tekstilna industrija, sladkorne in kemične tovarne so vsled zaščitne carine imele dobre kupčije. Češkoslovaške in poljske tekstilne industrije, ustanovljene v Jugoslaviji, se nimajo pritoževati. Snujejo se načrti glede koncentracije, ki bodo tudi v bodoče zasigurala donosnost industrijskih podjetij. Trgovska pogodba z Nemčijo je pred zaključkom; na pogodbo se naslanjajo tudi politične nade, kajti nje uresničenje bo ugodno vplivalo na jugoslovansko trgovsko bilanco.

Bolgarska letošnja letina.

V l. 1927 z žitom obsejana ploskev je bila to leto v splošnem za nekaj odstotkov manjša nego lanske leto, z ozimnim žitom obsejana ploskev pa je bila za 2.7% manjša nego lani. Nasprotno pa so bila z jarim žitom to leto obsejana polja za 5.22% večja nego leta 1926. Splošno se pričakuje, da bo letošnja letina boljše nego lani. Zdi se pa, da je v zadnjih tednih nastopajoča vročina obe letini kolikortoliko izenačila.

Do sedaj se v večini krajev pridelale ječmena in pšenice že spravljen in se je že začelo z izvozom nove žetve. Iz borznih poročil bulgarskih blagovnih borz izhaja, da uvoz žita od tedna do tedna narašča. Država, ki bo največjo množino žita kupila od Bulgarske, bo zopet Grčija. Domneva se pa, da bo zanimanje za prvovrstno pšenico iz Bulgarije tudi na srednjeevropskih tržiščih to leto živahnejše nego lani. Cene se z ozirom na kvaliteto gibljejo med 6.50 in 7.50 levov za kg. To so v splošnem srednje povprečne cene za prvi čas za vse vrste bolgarske pšenice brez ozira na kraj pridelka. Kar se tiče koruze so v državi zaostale zaloge prejšnjega leta skoro vse poprodane. Letošnja letina bo specijelno glede koruze radi suše po vsej priliki slabjša nego lanska, dobra pa bo v onih delih države, ki so imeli dovolj dežja.

Tretji najvažnejši izvozni produkt: fižol se sedaj še malo ponuja, ker je fižol kakor koruza vsled suše trpel v razvoju. Po poročilih iz domačih tržišč se giblje cena za fižol na kraju produkcije po kvaliteti med 5—7 levov za kg.

* * *

Lan.

V začetku maja so se začele na mednarodnem trgu cene lanu dvigati. Najbolj lahko to zasledujemo na ceni vzorčne vrste Livonian - R. Lani dne 29. decembra je padel tečaj te vrste na 59 funtov za tono in je začel nato lezti polagoma navzgor na 70. V februarju so cene naenkrat poskočile na 90 funtov, so ostale do maja na tej višini, so šle v maju skokoma gor in so dosegle na koncu junija 115 do 118 funtov. Na tej višini so ostale; samo majhen dvig na povprečno 119 zaznamujemo še. Koncem julija in v začetku avgusta so sicer malo padle, a so ostale vseeno na povprečnosti 115 funtov; torej vidimo v pol leta dvig za ca 60 funtov, še enkratno decembersko ceno.

Vzrok teh razmer iščejo v prvi vrsti v majhni produkciji zadnje sezije ter v neugodnem razvoju posetve v skoraj vseh važnih deželah produkcije. Nazadovanje pridelka v zadnji seziji nam kaže sledeča tabela, v tonah:

	1925	1926
Sovjetska zveza	180.000	178.000
Latvija	30.000	21.000
Estonska	13.600	9.800
Litva	38.760	38.680
Nemčija	18.000	12.000
Francija	20.000	10.000

Ta razvoj produkcije je samoobsebi umevno zalogo skrčil.

V Sovjetski Rusiji je kampanja v nakupu lanu vsled pogrešene politike v cenah popolnoma odrekla. Do 1. junija so nakupile državne organizacije samo 6,814.000 pudov namesto 11 milijonov pudov, kakor je bilo v prvotnem načrtu. Vrhutega je bila poraba domače industrije večja kot lani in so ostale v letošnji seziji le prav majhne množine za izvoz na svetovni trg. Tudi prelom stikov med Anglijo in Rusijo je vplival na dvig cen, a pravi vzrok za naraščanje cen je iskati le v prej navedenih točkah. Proti koncu maja se je položaj zopet poslabšal, ker so se poročila o položaju novega pridelka iz skoraj vseh produkcijskih okrajev glasila neugodno ter je bilo pričakovati, da bo nastopila zakasnitev treh do štirih tednov ter da novi pridelok ne bo prišel tako hitro na trg kot so prvotno mislili. Že prej je bilo blaga malo, vsled zadnjega vzroka je pa predelujoča industrija prišla v še bolj težek položaj. Cena prediva je šla na Angleškem in drugod sicer kvišku, a nikakor ne odgovarja dvigu cene za surovo blago. Zato so hotele predilnice, zlasti v okraju Belfast na Irskem, svojo produkcijo omejiti, da ne bi pičlih zalog prehitro porabile.

Na koncu julija in v začetku avgusta so šle, kot omenjeno, cene nekoliko nazaj, zlasti na angleškem in belgijskem trgu; a nazadujoča tendenca se je javljala tudi drugod. Vzrok so iskali v nakupovalni politiki konsoma, ki je

porabo omejil, da bi mu ne bilo treba kupovati blaga po označenih visokih cenah. Dalje so vplivala tudi nova poročila o stanju letošnjega pridelka. Kakor smo rekli, se bo letošnji pridelok zakasnil, kar je bil eden od vzrokov dviganja cen. Na drugi strani se je pa z lanom obdelani prostor v raznih državah letos povečal, kar nam pripoveduje sledeča tabela. V tej tabeli so zbrane na temelju zanesljivih informacij zaenkrat le verjetne, ne pa končnoveljavne številke; številke so v hektarih obdelanega prostora, za Estonsko jih ni bilo še mogoče dobiti:

	1926	1927
Sovj. zveza	1,063.000	ca 1,300.000
Latvija	50.000	ca 50.000
Estonska	33.700	—
Litva	84.134	ca 85.000
Belgija	23.522	ca 21.000
Francija	23.589	ca 23.800
Nemčija	22.207	ca 22.000

Vidimo, da je zlasti Sovjetska zveza obdelani prostor zelo povečala, za ca 237.000 ha ali za več kot 22%. Odredbe ruske vlade so torej imele uspeh. Koncem aprila je vlada nakupne cene za lan dvignila za 1.75 rublja in je vpeljala takozvani kontraktni sistem, po katerem si potom predplačila zagotovimo gotove odstotke bodočega pridelka. Po ruskih poročilih — do začetka tekočega meseca — je bilo vreme za rast rastline ugodno in je pričakovati bogatega pridelka.

Čeprav moremo torej pričakovati, da bo letos najvažnejši svetovni producent lanu, Sovjetska Rusija, dosti več pridelal kot lani, s tem še ni rečeno, da bo prišlo v prihajajoči seziji na svetovni trg veliko več blaga kot v pretekli seziji. Domača poraba v Rusiji zelo narašča, produkcijski načrt industrije, ki lan predeluje, so za bodoče gospodarsko leto na novo zvišali. Tudi v drugih vzhodnih produkcijskih deželah (Latvija, Estonska, Litva) ni kljub morebitnemu boljšemu pridelku pričakovati zvišane izvoza, ker tudi tam konsum surovega blaga raste. Sploh opažamo v vzhodnoevropskih deželah v zvezi s tamošnjimi industrializacijskimi stremljenji tendenco po emancipaciji od zahodnoevropskega trga tudi na polju platnene industrije.

Vsled dvigajoče se lastne porabe vzhodnoevropskih dežel so izgledi za preskrbo zahodnoevropske lan predelujoče industrije s surovim blagom kljub pričakovanemu večjemu pridelku slejkoprej neugodni. Zato morajo te dežele, ki lan predelujejo, resno misliti na razširjenje z lanom obdelanega prostora. Na Nemškem so zastopniki te gospodarske panoge v spomenici na merodajne kroge opozarjali na potrebo podpiranja nemškega pridelovanja lanu v svrhu varovanja neodvisnosti nemškega lanenega gospodarstva od inozemstva.

V začetku tekočega meseca so se

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Od zakonitih določb, ki veljajo v ostalih delih naše kraljevine, je za nas važno, da poznamo srbski zakon o javnim zborovima i udruženjima, razglašen v Srbskih Novinah od dne 6. aprila 1891, št. 78. Ta zakon govori v prvem in drugem poglavju o shodih, v tretjem o prestopkih na javnih shodih, v četrtem pa, ki obsega člene 32—43, o društvih. Zakon je važen, ker se v zadnjem času ustanavljajo velika, brez celo državo razpredena društva ali društveni savezi, kojih sedež je v Beogradu ali kakem drugem kraju bivše kraljevine Srbije. Za ta udruženja veljajo določbe imenovane srbskega zakona. Ta zakon je še svobodnejši kakor društveni zakoni v bivših avstrijskih deželah, ker prizna absolutno državljansko pravico do udruževanja in do ustanovitve društva brez najmanjše oblastvene ingerence. Zahteva le (v čl. 37), da

mora vsako društvo potom časopisja ob svojem postanku razglasiti svoje »uredjenje«, svoj ustroj, torej pravila, in pa svoje predstavnike. To velja tudi za vsako spremembo. Vsako protizakonito delovanje društva je kaznivo. Vendar ta zakon ne določa v nobenem primeru pravico upravnega oblastva, da društvo razpusti.

Ta zakon podaja tudi definicijo društva, in sicer ga označuje v členu 33 kot »družitev skupine oseb, ki so se med seboj stalno združile v skupnih ciljih in nalogah«.

2. Zakonodaja glede društvenih stvari na ozemlju bivše Hrvatske in Slavonije sloni še danes poglavito na cesarskem patentu z dne 26. novembra 1852 ki je veljal v tedanjem centralistično urejenem »avstrijskem cesarstvu« tudi za te dežele. Izločene so samo trgovske in komanditne ter delniške družbe, za katere veljajo predpisi zakonskega člena 37 iz leta 1875, društva za rudarska podjetja (rudarski zakon z dne 23. maja 1852) in gospodarske in kreditne zadruge (zak. člen 17 iz leta 1884).

Za običajna društva, za katera velja pri nas in v Dalmaciji društveni zakon iz leta 1867, velja v Hrvatski in Slavoniji torej tudi še danes koncesij-

ski sistem. Pravila teh društev se torej tudi še danes odobrujejo, njih delovanje pa nadzoruje po upr. oblastvih, kakor se je to že prej natančneje popisalo pri navajanju določb cesarskega patenta iz leta 1852.

To je potrebno ugotoviti, ker so nekatera naša društva, posebno na sportnem polju, udružena v savezih in podsavezih, ki imajo svoj sedež v Hrvatski (Zagreb).

3. Ker spada v območje mariborske oblasti tudi Prekmurje in Medjimurje, je treba vsaj v bistvu poznati tudi ogrske društvene zakone, ki še veljajo ondi. Društveno pravo v bivši Madžarski ni bilo enotno urejeno z zakonom. Obstoji nekaj ministrskih naredb, posebno iz l. 1873, 1875 in 1898, po katerih spada nadzorstvo nad društvi v področje municipijev. Običajna društva (približno v smislu našega zakona iz leta 1867) smejo začeti svoje delovanje 40 dni potem, ko so predložila svoja pravila potom municipija vladi, ki jih opremi, če je zagotovljeno zadostno število članov, s klavzulo vidiranja. Društva se smejo oblastveno ustaviti ali pa razpustiti potom justičnega ministra, v nujnih primerih tudi od municipija. Prestopke kaznujejo upravna oblastva.

III.

Pravica udruženja kot občedravljanjska pravica.

Po členu 14 ustave imajo državljani pravico udruževanja v namene, ki po zakonu niso kaznivi. Srbski društveni zakon določa v členu 32 sledeče: »Srbski državljani imajo pravico združevanja v ciljih, ki niso protivni zakonu. Ta pravica se ne more podvreči nobeni preventivni odredbi.« Pri tem se ta člen poziva na člen 25 stare srbske ustave. Razlika je očitna. Vidovdanska ustava daje društveni svobodi širše polje, ona omejuje društvene cilje le v toliko, kolikor niso kaznivi, ne pa protizakoniti. Nasprotno pa vidovadska ustava v členu 127 določa, da sme ob vojni ali splošni mobilizaciji narodna skupščina za vse državno ozemlje, ob oboroženi pobuni pa za posamezne njene dele s posebnim zakonom ustaviti med drugimi pravicami tudi pravice združevanja, zborovanja in dogovarjanja. Vidovdanska ustava torej uvaja glede pravice združevanja preventivne odredbe, čeprav le za izjemne prilike, ki jih stara srbska ustava izrečno odklanja.

(Dalje prihodnj.)

širile v latvijskem časopisju ponovne vesti o pričetu pogajanj s Sovjetsko zvezo v svrhu sklepa lanenega dogovora. Teh poročil pa ne vzamejo preveč resno, ker uči skušnija daljše dobe, da se take vesti pojavijo redno takrat, ko začnejo cene en trgu lanu iti počasi nazaj. Zdi se, da dajeta te vesti o bodoči konvenciji v svet Latvija in Rusija, torej oni dve deželi, ki jima mora biti najbolj na tem, da ostanejo cene lanu visoke. Ker so pa cene še zmeraj izredno visoke, saj so le minimalno padle, ni nobenega vzroka za sklep takega dogovora.

V čeških listih beremo, da hoče agrarna skupina staviti predlog na

vpeljavo carine na lan. Industrijski listi pobijajo ta predlog s prav tehničnimi vzroki s stališča domače industrije in pristavljajo, kar bomo iz navedenih podatkov prav lahko razumeli, sledeče: »Pri vsem tem pa zahtevajo agrarci carino na lan v času abnormno velike podražitve te surovine in izrazitega pomanjkanja na surovem blagu; v času, ko druge države, kjer dela platnena industrija v neprimeren boljnih kritnih in prodajnih razmerah, prinašajo velike finančne žrtve, da v njeni existenci ogroženi industriji olajšajo dobavo blaga.«

Kaj pa naši pridelovalci lanu? Ali ni konjunktura za to panogo ugodna?

Jesenska prireditel Ljubljanskega velesejma

od 17. do 26. septembra t. l.

Sadjarje, mlekarje, čebelarje, producente in trgovce vina, sirarje, vrtnarje in konjerejce opozarja kmetijska uprava velesejma, da bodo kmetijski proizvodi, razstavljeni na kmetijski razstavi na velesejmu od 17. do 26. septembra t. l., ocenjevani in po kakovosti nagrajani z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnamimi ter diplomami. Udeležite se razstave vsi, v največjo korist vam bo.

Zamorska vas v Ljubljani. Upravi velesejma se bo posrečilo pridobiti za pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni« v goste celo zamorsko vas s svojo godbo, plesi, šegami in običaji. Vas šteje 40 prebivalcev, ki se nahajajo sedaj v Frankfurtu. Zamorcem bo pridružena še posebna skupina Indijcev-fakirjev, ki bodo s svojimi fakirskimi čarovnijami presenetili ljubljance. Črne ladys in gentlemans bodo vsekakor atrakcija za ljubljance.

Najugodnejši nakup izbranega namiznega sadja bo nudila »Sadjarska razstava« prilikom letošnje pokrajinske razstave na velesejmu »Ljubljana v jeseni« od 17. do 26. septembra. Najrazličnejše vzorčno sadje bo razstavljeno v ameriškanskih zabojih po 25 kg. Razstavo organizira Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani. Zanimanje za to razstavo je sila veliko. Zadnje tovrstno razstavo je priredil velesejm pred tremi leti, ki je najbolj uspela. Sadje je bilo tako izbrano in tako poceni, da se je 10 vagonov prodalo že prva dva dni in pozneje ni bilo ničesar več na razpolago. Upamo, da bo letos, ker je sadna letina prilično dobra, dovolj sadja na razpolago. Opo-

zarjamo pa že danes, da se bo z odprodajo jabolk pričelo že prvi dan razstave, to je 17. septembra.

Zelenjadna razstava, prva te vrste v Ljubljani, se vrši od 17. do 26. septembra na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni«. Razstava obeta biti prav zanimiva in poučna. Ljubljanska okolica ima prvovrstno zemljo za pridelovanje različne zelenjadi in je po svojih prirodnih pogojih poklicana zalagati ne le ljubljansko mesto, ampak spričo bližine morja tudi razna obmorska kopališča in druga letovišča. Razstava bo zlasti zanimala naš ženski svet. Razstavljena zelenjad se bo tudi odprodajala.

Uprava velesejma razpisuje povodom jesenske razstave »Gledališče — Ljudstvo — Družba« (17. do 26. septembra), natečaj za scenične osnutke za O. Zupančičevo »Veroniko Deseniško«, Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Št. Florjanski« in za poljubno slovensko izvirno ljudsko ali pravljico igro, s štirimi nagradami po 1.000 Din, 800 Din in dve po 600 Din. Osnutki naj se izdelajo v barvah, v velikosti 30x51 cm s pasportjem vred s pogledom in florisom, vseh dejanj odnosno slik. Osnutki naj se vpošljejo na naslov »Velesejm Ljubljana do 12. ure 14. septembra t. l. (velja datum poštne pečata) v zaprtih kuvertah, ime z geslom. Natečaja se lahko udeležijo vsi slovenski oblikujoči umetniki. Žirija se objavi naknadno. Rezultati natečaja bodo objavljani na dan otvoritve razstave. Nagrajeni osnutki so last velesejma z avtorsko pravico nagrajenca.

* * *

ČESKOSLOVAŠKE TEKSTILNE PODRUŽNICE V INOZEMSTVU.

Ustanavljanje novih tekstilnih češkoslovaških podružnic na Ogrskem se ima boriti s težkočami. Ogrska noče izdajati češkoslovaškim državljanom, v teh podružnicah nastavljenim, potnih listov, čeprav sama nima kvalificiranih delovnih moči. Tudi v Jugoslaviji za take načrte tla niso ugodna in nedavno izdana odredba o zaposlenosti inozemskih državljanov ovira nastavljanje strokovnjakov. Samo Rumunija je napravila temu ustanovitvenemu gibanju, za katerim stoji inozemski kapital, simpatična; stavi pa pogoj, da mora biti udeležen domači rumunski kapital najmanj z 51%. Domača udeležba naj se izvrši s pomočjo rumunskih bank. Da so te banke zadosti močne, smo poročali zlasti v članku o rumunskih bančnih bilancah v št. 70 »Trgovskega lista«; ustanavlja jo se pa, kakor vemo, še zmeraj nove močne banke.

* * *

KMETSKE SLADKORNE TOVARNE NA OGRSKEM.

V ogrskih strokovnih krogih računajo v prihajajoči kampanji z izdatnim dvigom sladkorne produkcije. S sladkorno peso obdelani prostor je od leta do leta obsežnejši, in to napotuje velike in srednje kmete k ustanavljanju kmečkih sladkornih tovarn na zadružni podlagi. Kmetje, ki se pečajo s pridelovanjem sladkorne pese, se hočejo združiti in peso sami predelovati v sladkor. S tem bodo spojili dobiček iz pesne produkcije z doneskom iz sladkorne produkcije. V preteklih letih smo zmeraj pisali, kako hud je bil na Ogrskem vsako leto boj med kmeti in tovarnarji glede pesne cene.

KARTEL RUMUNSKIH PIVOVARN.

Večji del rumunskih pivovarn je bil organiziran v sindikatu v Braševu. Ta sindikat je bil nedavno razpuščen. V sindikatu združene pivovarne so mogle svojo produkcijo zelo dvigniti; leta 1925 so zvarile 242.350 hl piva, leta 1926 pa že 308.729 hl. Po razpustu sindikata divja med pivovarnami hud konkurenčni boj in morajo dovoliti odjemalcem redukcije v cenah in dolgoročne kredite, če hočejo pivo prodati. Ta konkurenčni boj, zlasti dolgoročni krediti in neugodni plačilni pogoji, so dali industrijem nagib za osnovo novega kartela. Vršijo se pogajanja, da bi se v kartelu združila vsa rumunska pivovarniška industrija. Po ustanovitvi kartela bodo določili enotne cene in prodajne pogoje ter bodo napravili centralni prodajni urad za vse pivovarne. S tem bi bil konkurenčni boj izločen.

Trgovina.

Izvozniki suhih češpelj in sočivja. — Neka tvrdka v Franciji želi nakupiti in uvoziti v Francijo večje količine suhih češpelj in sočivja. Njen natančni naslov je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Sladkor. V zadnjem času je bilo na sladkornih trgih precej kolebanja, a ni bilo močno. Evropa je nakupila večje množine sladkorja na Kubi. O omejitvi produkcije na Kubi se še vedno nič pozitivnega ne izve. Sladkorni trust na Javi je zvišal svojo cenitev tekočega pridelka od 2.025.000 ton na 2.075.000 ton; k tem tonam pride še produkcija izven trusta se nahajajočih tovarn in cenijo nekateri skupno javansko produkcijo na 2.300.000 do 2.350.000 ton. V Evropi so bile vremenske razmere v zadnjem času

prav izredno ugodne in se je pesa zelo dobro razvijala; zaostalost napram normalnim letom je deloma že popravljena. Pač pa so si želeli v marsikakšnih okrajnih dežja, da se poveča tudi teža pese, koje sladkorno vsebino je dvignilo že ugodno vreme. Tudi poročila s Kube si želijo izdatnejšega in splošnega dežja.

Češkoslovaško trgovsko brodovje. — Berliner Tageblatt poroča: Češki konsorcij je pričel pred nekaj tedni pogajanja z angleškimi bankami v svrhu najetja posojila v znesku dveh milijonov funtov za zgradbo češkoslovaškega trgovskega brodovja. Ladje naj imajo vsebino 5000 do 8000 ton in naj vzpostavijo direktno zvezo z Južno in s Severno Ameriko. Kot izhodišče naj velja Hamburg, kjer ima Češkoslovaška prosto luko. O zaključkih pogajanj doslej ni še nič znanega. — Take vesti so se enkrat že razširile, pa niso bile potrjene.

Žitni nakupi Nemčije. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta so nakupili Nemci 33.250.000 met. stotov žita v vrednosti 746.5 mil. mark. Na posamezne vrste pride sledeča teža (v oklepajih navedba vrednosti): rž 4.78 mil. met. stotov (100.71 mil. mark), pšenica 14.99 (386.27), pšenična moka 0.4 (13.51), krmilni ječmen 9.84 (186.03), druge vrste ječmena 1.40 (29.25), oves 1.85 mil. met. stotov (30.10 mil. mark). Nakupi so zelo veliki.

Kam se izvažava kava »Santos«? — S kavo brazilske države San Paulo se pokriva tri četrtine svetovne potreščine. Izvoz te kave je znašal v dobi od 1. julija 1926 do 30. junija 1927. leta skupaj 8.845.000 vreč (lani 9.535.000 vreč). Od tega se je izvozilo v Evropo 3.369.000 (3.334.000) vreč in sicer 605.000 vreč na Holandsko, 471.000 vreč na Dansko, Švedsko in Norveško, 902.000 na Francosko, 671.000 vreč v Nemčijo, 196.000 vreč v Belgijo in 86.000 vreč v Anglijo. Združene države Severne Amerike so uvozile santos-kave 6.326.000 vreč, to je dve tretjini celotnega izvoza, Južna Afrika pa 150.000 vreč. — Kakor kaže ta statistika, dobivamo v našo državo to vrsto kave večinoma iz druge ali tretje roke.

Dvigavanje švedskega glavničnega eksporta. — Švedski eksport se je dvignil v prvi letošnji polovici za 88 milijonov kron, import za 30 milijonov kron; to je povzročilo rekordno prodiranje švedskega kapitala v inozemstvo. V vojnih in povojnih letih so porabili eksportni in vozninski zaslužek večinoma za to, da so kupili švedske obligacije od inozemstva nazaj. Ta import vrednostnih listin je znašal v letih 1914 do 1916 skupaj 208 milijonov švedskih kron, leta 1917 je dosegel rekordno številko 131 milijonov kron. V letih 1922 do 1925 je bil znesek na povprečni višini 90 milijonov švedskih kron, lani je narasel na 102 milijona. Letos pa je po pravkar objavljeni uradni statistiki dosegel import vrednostnih listin že v prvi polovici 102 milijona švedskih kron, in sicer za 90 milijonov inozemskih listin in za 12 milijonov domačih. V juliju se je ta znesek zvišal kar za ca 40 milijonov kron, večinoma v inozemskih vrednostnih papirjih, tako da moremo ceniti švedski kapital, naložen od januarja do inkl. julija v inozemskih obligacijah, na ca 130 milijonov švedskih kron.

Mednarodna strojna trgovska družba na Ogrskem. Britansko-ogrška banka ustanavlja z glavnico 18 milijonov pengö gori imenovano družbo. Družbi bodo prisključili generalno agenturo strojne tovarne ogrskih državnih železnic ter inozemske prodajne organizacije Britansko-ogrške banke. V jeseni bo družba s svojim delovanjem na inozemskih trgih že pričela, zlasti na balkanskih.

Denarstvo.

Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. — Tekom meseca junija t. l. so porastle hranilne vloge pri večjih bankah in hranilnicah na Dunaju in pri raznih denarnih zavodih izven Dunaja za približno 59 milijonov šilingov in s tem dosegle vsoto preko ene milijarde šilingov.

Porast hranilnih vlog v Prusiji. Hranilne vloge v Prusiji so se v prvi polovici letošnjega leta zvišale za 573 milijonov mark, dočim so se v isti dobi lankega leta zvišale le za 461 milijonov mark. Hkrati so hranilnice v letošnjem prvem polletju dovolile za 200 milijonov

mark hipotekarnih kreditov, ker imobilizirajo z dolgoročnimi hipotekarnimi krediti samo okoli 30% svojih vlog.

Industrija.

Zgube ogrske petrolejske industrije d. d. Družba priobca bilanco, zaključeno s 30. aprilom tekočega leta. Delniška glavnica znaša 600.000 pengö, deficit pa 222.228 pengö; torej je šla v zgubo več kot tretjina delniške glavnice, nad 37%. Tovarno in opremo cenijo na 3.700.000 pengö, zalogo blaga na 871.802 pengö. Podjetje dolguje raznim upnikom več kot 1.200.000 pengö. Zguba je zelo občutna.

Promet.

Nemško transportno zavarovanje. — Položaj tega zavarovanja je izredno miren. Prekomorska kupčija, na kateri so bile včasih udeležene berlinske družbe, se vrši skoraj izključno le v Hamburgu in je kaj malo obsežna. Zlasti na Kitajsko ni bilo v zadnjem času skoraj nobenih sklepov. Razmeroma najboljša je še kupčija z baltičskimi državami, zlasti v prometu s Finsko. Kupčijsko zavarovanje v Rusijo, ki se je nekoliko časa dobro razvijalo, je zelo pojenjalo. Tudi balkanski trgi so prav slabi. Tako angleška kot ameriška konkurenca se je spričo tega položaja že nekoliko časa sem obrnila od nemškega trga proč, z malimi izjemami, in razne nemške družbe so opustile svoje zveze z angleškimi transportnimi zavarovalnicami. Splošni položaj nemške transportnozavarovalne kupčije označajo kot slab.

Ljubljanska borza.

Tečaj 24. avgusta 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Curih 100 fr.	1093.50	1096.50
Dunaj 1 šiling	7.99	8.02
London 1 funt	275.85	276.65
Newyork 1 dolar	56.68	56.88
Trst 100 lir	308.75	310.75
VALUTE:		
Avstr. šiling 1 šiling	—	8.002

RAZNO.

Kmetijski tečaj za osnovnošolske učitelje na kmetijskih šoli na Grmu se je zaključil dne 20. avgusta. Tečaj so deloma s prav dobrim, deloma z dobrim uspehom dovršili sledeči gg. učitelji: 1. Dolgan Alojzij, učitelj, Trbovlje-Vode. 2. Iskra Miroslav, sluš. višje ped. šole v Zagrebu. 3. Hočevar Franc, šol. upravitelj, Šmihel pri Novem mestu. 4. Jenko Alojzij, učitelj, Ormož. 5. Kavčič Drago, šol. upravitelj, Zg. Tuhinj. 6. Kavčič Ivan, šolski upravitelj, Medija-Izlake. 7. Kerda Milan, učitelj, Št. Vid nad Ljubljano. 8. Lapajne Anton, učitelj, Št. Peter pri Novem mestu. 9. Medic Avgust, učitelj, Odranci (Prekmurje). 10. Možina Boris, učitelj, Mokronog. 11. Omerzu Karol, učitelj, Trbovlje. 12. Resman Ivan, učitelj, Dražgoše pri Železnikih. 13. Šlibar Martin, učitelj, Toplice pri Novem mestu. 14. Turk Stanislav, učitelj, Bled. 15. Uršič Anton, šol. upravitelj, Trebelno. 16. Vider Jožef, šol. upravitelj, Gorje pri Bledu. — S tem tečajem so imenovani gg. učitelji dobili nekaj pregled čez kmetijsko vedo in dosegli formalno usposobljenost za učitelje kmetijsko-nadaljevalnih šol. Želimo iskreno, da bi v tečaju pridobljene kmetijske nauke, ki naj se izpopolnjujejo z vestnim in temeljitim nadaljnjim študijem, čimprej mogli uspešno porabiti v kmetijskih nadaljevalnih šolah, ter s tem pripomogli kmetiskemu ljudstvu do lepših dni.

Bilanca avstralskega volnenega leta. Po kablenskem poročilu tvrdke Dalgety and Co. iz Melbourne računijo donesek avstralske strižne volne v seziji, končani s 30. junijem, na 3.299.438 bal napram 2.963.776 balam v letu 1925/26; od gornje vsote pride 2.712.438 bal na Avstralijo (v prejšnjem letu 2.377.866 bal) in 587.000 bal na Novo Zelandijo (585.910). Avstralija je dala letos torej 334.572 bal več kot lani, Nova Zelandija pa samo 1090 bal. Prodali so v zadnji sezoni vsega skupaj 2.993.993 bal v vrednosti 64.818.586 funtov, v prejšnji seziji pa 3.146.916 bal v vrednosti 65.980.862 funtov. Prodaja v Avstraliji je dala letos povprečno ceno 17¼ d za funt a 0.45369 kg, lani pa 16¼ d. Na Novi Zelandiji je dala povprečnost 19¼ d in 11¼ d.

Vidimo torej, da je bila cena v Avstraliji v letu 1926/27 nekoliko višja kot pa 1925/26, na Novi Zelandiji pa veliko višja.

Borza dela v Mariboru. Od 14. do 20. avgusta je pri tej borzi iskalo dela 119 moških in 43 ženskih, 78 mest je bilo prostih, delo je dobilo 23 moških in 22 ženskih, odpadlo jih je 108, odpotovalo pa 39; od 1. januarja do 20. avgusta pa je dela iskalo 5690 oseb, 3191 osebam je bilo delo ponujeno, dobilo ga je pa 2063 oseb, 2323 jih je odpadlo, 928 pa odpotovalo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobi delo: 15 hlapcev, 10 majarjev, 1 lesostrugar, 3 mizarji, 1 lakirnik, 2 črkoslikarja, 2 pleskarja, 4 kamnoseki, 1 soboslikar, več vajencev (ključavničarske, pekovske, mlinarske, pečarske, mizarne in čevljarke obrti); 32 kmečkih dekel, 3 natakariče, 1 natakariča v kavarno, 2 gospodinji, 14 kuharic, 26 služkinj, 2 varuški, 2 vzgojiteljici, 2 tovarniški delavki, 1 postrežnica, 3 šiviljske vajenke in 1 pomožna tkalka.

Po svetu. Obrestno mero nemškega državnega posojila od leta 1927 so zvišali s 1. avgustom od 5 na 6 odstotkov; zvišanje velja do 31. julija 1928. — Pogajanja za poravnavo v zadevi tvrdke Neurath se nadaljujejo in se ceni sedaj poravnalna kvota za večje upnike na 35%, pri manjših zahtevah pa na 45%. Zaenkrat še ni določeno, kako bodo denar za poravnavo spravili skupaj. — Strojni oddelek Britansko-ogrske banke so z imenom Mednarodna strojotrbovska d. d. spremenili v samostojno delniško družbo; osnovna glavica znaša 7 milijonov pengö; poleg tega so izdali prioritetne delnice v nominalni vrednosti 400.000 funtov. — Siemens in Halske d. d. je dobila od Francije naročila za dobavo kablov v znesku 10 milijonov mark na račun reparacij. Tvrčki se dobro godi in računijo kot lani najmanj z 10 odstotno dividendo. — Iz Regensburga čez Innsbruck in dalje preko Arberga do Basela vodi v dolžini 600 km neprestano električna železnica. — Nemška tvrdka Leuna napravi na leto 120.000 ton tekočine iz premoga, to je 10% nemškega uvoza mineralnega olja v letu 1925. — Poljske tovarne litega emajla so se združile v sindikat. Sedaj se pripravljajo obnovitev sindikata pločevinastega emajla. — Na Nemškem se vršijo pogajanja za ustanovitev sindikata polfabrikatov iz bakra in medi (mesinga). Ker se je v Avstriji pet tovarn tega blaga že združilo, je napravljen s tem prvi korak za srednjeevrop-

sko koncentracijo te kovinske industrije. — Amerika in Anglija sta se dogovorili o oprostivni lastnine, zaplenjene med vojsko vsled nedovoljene kupčije s sovražnikom. Upravni temelj za še nerešene slučaje je skupen; vrednost teh slučajev cenijo za vsako državo na ca 1. milijardo dolarjev. — Hranilne vloge pri Ogrski poštni hranilnici in pri 13 vodilnih budimpeštanskih bankah so znašale na koncu julija 324 milijonov pengö ali 32.3% svoje predvojnne višine, vloge na tekoči račun pa 564.7 mil. pengö ali 65.9% predvojnne višine. — Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo je parafirana. — Nemci namepravajo zgraditi na Ogrskem veliko tekstilno tovarno in so pogajanja z ogrsko vlado glede ugodnosti v polnem teku. — Položaj na mednarodnem koruznem trgu se čimdaljebolj poostruje in je glede preskrbe s koruzo navezan svet danes skoraj izključno na Argentino. Ni izključeno, da se bo pojavilo v pozni jeseni relativno pomanjkanje koruze na svetovnem trgu. — Poročila o češkoslovaškem pridelku lanú niso enotna. Skupna sodba glede kvantitete in kvalitete se glasi na srednjedobri pridelok. — Praška železnoindustrijska družba zaposluje od 7 plavžev 4, v premogovnikih delajo 6 dni na teden. Družba ima 13.000 delavcev. — Škoda, ki jo je povročil letos bombaževi črv v U. S. A., je največja od leta 1923 naprej, pa ne tako velika, kot v letih 1920 do 1923. Rast je v splošnem zadovoljiva. — Na Ogrskem so z začetno glavico 1 milijon pengö ustanovili družbo za proizvodnjo elektrike. Napravili bodo veliko elektrarno in bodo z uporabo lignitovih skladišč v pogorju Matra preskrbeli vso ogrsko nižino z električnim tokom. — Španci so znižali več carinskouvoznih postavk. — Na newyorški borzi se je zgodil prvi slučaj, da so neko tvrdko suspendirali z borze zaradi insolventnosti. To je senzalna tvrdka Fuller Co, ki je morala napovedati bankrot, ker ji ni nobena banka hotela pomagati, Nepokrite obveznosti, nastale vsled spekulacijskih zgb, znašajo skoraj 1 milijon dolarjev. — Nemška uprava državnega monopola za žganje bo zgradila pri Breslauu veliko tovarno špirta. Gradba bo trajala ca dve leti. — Angleški julijski import je znašal 93,362.000 funtov, lani v juliju je bil za 6,928.000 funtov večji. Izvoz je pa znašal 56,121.000 funtov, za 1,143.000 funtov manj kot v lanskem juliju. Julijska zunanja trgovina je bila torej pasivna 37,241.000 funtov. — Eksportno carino na rž bodo obdržali Po-

ljaki v svrhu preprečenja izvoza do konca junija 1928.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 20. avgusta 1927. To pot je bil trg izvanredno dobro obiskan in založen in se je moral razširiti tudi po Strossmajerjevi ulici. Na trgu je bilo namreč 22 s svinjami, 36 s krompirjem, zelenjavo, čebulo, kumaricami in drugimi živili in 10 s sadjem naloženih voz. Cene mesu in mesnim izdelkom so ostale neizpremenjene, pač pa so cene padle pri perutnini, zelenjavi in tudi pri sadju. **Perutnine in drugih živali** je bilo okoli 1000 komadov. Cene so bile piščancem 7.50 do 20, kokošim 25 do 50, racam, gosem in puranom pa 35 do 100, domačim zajcem 7 do 25, angora-zajcem 50, glicam 35 Din komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Cene so bile krompirju 2, čebuli 1.50 do 3, česnu 8 do 12, paradižnikom 2.50 do 4, za buče 1 do 3 Din kg, za kumarice 0.20 do 3 Din komad, kumarice za vlaganje 7.50 do 10 Din za 10 komadov, za fižol v strožu 4 do 5 Din kg, za mleko 2 do 2.50, za smetano 10 do 14, za bučno olje 15 do 20 Din liter, za maslo 38 do 42, za kuhano maslo 44 do 46, za čajno 50 do 60 Din kg, jajca 1 do 1.50 Din komad. Za sadje: jabolka in hruške 3 do 6, grozdje 14 do 16, breskve 18, marelice 16 Din kg, melone 10 do 15, pomaranče 1 do 3, limone 0.50 do 1 Din komad. Za cvetlice 0.25 do 6, z lonci vred 15 do 50 Din komad. — **Lončena in lesena roba** 1 do 100 Din, brezove metle 2 do 5, lesene grablje 6 do 8, lesene višje 8 do 10, cepci 10, držala za sekire 6, držala za kose 20 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 17. avgusta so kmetje pripeljali 11 voz sena, 5 voz slame, v soboto 20. avgusta pa 16 voz sena in 3 voze slame na trg. Cene so bile za seno 75 do 92.50, za slamo pa 45 do 50 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 150 komadov betonskih cevi, 200 komadov slamnatih podnožnic, strupa za podgane, 9000 komadov tračnih žebeljev, gorilcev, nalučnikov, zalivk, salmijaka, boraksa, sode in desk; do 2. septembra t. l. pa glede dobave kovaškega koksa. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do

1. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1500 komadov pil, 7000 komadov opeke; do 2. septembra t. l. glede dobave 3200 komadov eternit-plošč, 2000 kg masti za jamske vozičke, 20.000 kg živega negašenega apna in 4 vagone portland-cementa. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 12. septembra t. l. ponudbe glede dobave lanenega in konopnenega platna. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 9. septembra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje, v Beogradu glede dobave raznega knjigoveškega in tiskarskega materijala; dne 10. septembra t. l. glede dobave cigaretnega papirja. — Dne 12. septembra t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materijala (žebli, razno železo, medenina, pločevina, usnje, etikete, dekstrin, kaolin, žarnice, razne žice). — Dne 12. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave telegrafskega, telefonskega in signalnega materijala; dne 13. septembra t. l. glede dobave oksigena; dne 14. septembra t. l. glede dobave klobučevine in usnjarskega materijala. — Dne 13. septembra t. l. pri Direkciji pošte in telegrafa v Splitu glede dobave raznih nosilcev, drogov itd. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani, ekonomsko odelenje, se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. septembra t. l. glede dobave signalnih svetilk za lokomotive; dne 13. septembra t. l. glede dobave tiskovin; dne 14. septembra t. l. glede dobave 2.600 kg raznega orodnega jekla; dne 14. septembra t. l. glede dobave 16.000 kg železne pločevine; dne 15. septembra t. l. glede dobave 209.800 komadov vijakov, 9000 komadov matic in 120.000 komadov zakovic ter glede dobave 7200 kg prašnega olja in 200 kg vazelina; dne 16. septembra t. l. pa glede dobave loja in mila. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije.

Nabava 100 pelerin. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismono dražbo za dobavo sto pelerin. Dražba bo dne 1. oktobra 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

KASTELIC IN DRUG

Trgovina s papirjem
na veliko

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6.

GENERALNO ZASTOPSTVO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke, d. z. o. z. v Ljubljani.

Tovarna Triglav, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 8,
nasproti hotela Štrukelj
perila
priporoča veliko izbiro moškega perila po konkurenčnih cenah. — Izdeluje se tudi po naročilu.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča šolske zvezke vseh vrst

iz lastne tvornice. — Tisk in zaloga vseh tiskovin za državne in samoupravne urade. — Najsolidnejša izvršitev vseh tiskarskih del.

Knjigotržnica.

Knjigoveznica.

Zahtevajte cenike!

Telefon št. 2312.

Pošt. hran. št. 10761.

VINO CET

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
sedi

naifinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dumačkova cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dšav
in rudninske vode

Točno in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenike!

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

LJUBLJANA - GREGORČEVA ULICA 28 - TEL. 2552

TISKARNA TRG.-IND. D. D. **MERKUR**
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE,
INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.